

Forslag til: Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om alderspension og ændring af Inatsisartutlov om førtidspension.

(Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked)

(1. behandling)

Demokraatit takker Naalakkersuisut for at fremsætte dette forslag, der lovfæster retten til tidlig pension og den metode man skal bruge ved beregning af satser vedrørende alderspension og førtidspension. Det er ligeledes tilfredsstillende, at man hermed ønsker at gøre gældende lov og ret så forståelig som muligt.

Vi bemærker, at Handicapforeningen i Grønland (KNIPK) har indgivet et høringssvar, som fremkommer med ønsker til hvordan vi øger opmærksomheden om øvrige politisk prioriterede debatter fra de senere år i relation til menneskerettigheder, nemlig muligheden for at gøre éns pensionsindkomst uafhængig af samlevendes indkomst. Jeg vil derfor også fremhæve, at det har været et valgløfte fra flere partier, inklusiv fra den siddende koalition, hvorfor det kan undre mig, at der endnu ikke er fremlagt et større reformarbejde om vores ældre borgeres pensionsindkomst, og dertil præcisering af den fremsatte øgede bevilling på ældreområdet i finanslovsforslaget for 2022.

Samtidigt vil vi fra Demokraatit gøre opmærksom på, at der kan opstå behov for en gensidig forventningsafstemning i forhold til dokumentation af indberetning af "nedslidende" arbejde igennem 35 år for at få mulighed for at gå fra på pension tidligere end pensionsalderen på 67 år. Med andre ord vil det betyde, at spørgsmål om arbejdsmiljø klarlægges i alle brancher, som har til formål at sikre arbejdstagers vilkår i arbejdsmarkedet, og nødvendigheden af at fremhæve, hvem, hvad og hvordan dokumentationen af vedkommendes arbejdsforhold. Selv om kommunalbestyrelserne herved får mulighed for at læne sig op af nogle definitioner af "psykisk og fysisk nedslidning", skal der sikres en faglig bistand til denne vurdering, herunder brug af evt. læger eller andre fagfolk, således at kommunalbestyrelsens sagsbehandlingen skal basere sig på så uvildigt og ensartet grundlag som muligt. Vi har desværre tidligere oplevet, at sagsbehandlinger af forskellig karakter kan variere alt for meget afhængig af, hvilken kommune man bor i, hvorfor der fra centralt hold skal sikres en ensartet procedure for sådanne behandlinger.

Hvis vi kort skal komme ind på den fremtidige ældrereform er det vigtigt, at vi fra politisk hold er skarpe på, at vores beslutninger er realistiske og skaber værdi og livskvalitet for vores ældre borgere. Vores demografiske udvikling med flere ældre i den uarbejdsdygtige alder samt lavere fødselstal og færre arbejdsdygtige arbejdstagere vil alt andet lige udfordre vores velfærd, såfremt vi ikke formår at øge samfundets indtægter eksempelvis gennem reformer. For at sikre fremtidens velfærd og de ældres livsvilkår betragteligt er det værd bemærke, at vi ikke kan snakke ældrepolitik uden at snakke arbejdsmarked. Vi har flere tusinde "uregistrerede" unge mennesker, som vi ikke ved, hvad laver. En stor

del af dem færdiggør folkeskolen og kommer ikke videre derefter. Vi har cirka 350 anbragte børn uden for hjemmet, hvis fremtid vi ikke kender til, når de bliver myndige. Disse børn synes at blive flere år efter år, og børnehjem synes at etableres som var det en forretning i nogle sammenhænge. Det bliver vi nødt til at forholde os til.

Ligeledes har vi en hjemløshedsproblematik, som vokser, og som bemærkes i hverdagen, blandt andet fra Kofoeds skole, som fortæller, at de oplever flere og flere yngre hjemløse brugere. Det betyder alt andet lige, at vi skal intensivere indsatsen allerede i folkeskolen således, at vi ikke taber vores ungdom. Alle bør have en uddannelse- eller beskæftigelsesplan efter endt folkeskole. Vi har nemlig for få unge og arbejdsdygtige mennesker, som vi skal have udviklet således, at de kan bidrage positivt til vores velfærd og derved være med til at sikre vores ældre borgeres livsvilkår. Der er brug for alle for, at vi alle kan få glæde af ydelserne fra det offentlige. Vi har også en ældre gruppe, som vi kan kalde for det "grå guld", og som trods deres handicap, pension og på andre forhindringer i at kunne arbejde på fuld tid gerne vil inkluderes på arbejdsmarkedet uden at blive trukket i deres pensionsydelser. Alle disse bemærkninger anser vi fra Demokraatit som værende vigtige elementer i relation til at reformere ældreområdet, som samtidigt tager højde for en balance og bæredygtig udvikling af vores menneskelige og økonomiske ressourcer.

Med disse ord vil vi henvise forslaget til behandling i Familie- og Sundhedsudvalget for at afdække det eventuelle ressourceforbrug i den offentlige og private sektor i forbindelse med ændring og præcisering af forslagets ændring af gældende lovtekster.